

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

Кафедра менеджменту

Бородін Андрій В'ячеславович

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ
ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МИКОЛАЇВСЬКОЇ
ОБЛАСТІ

АВТОРЕФЕРАТ

дипломної роботи на здобуття
ступеня вищої освіти магістр
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 073 «Менеджмент»
за освітньо-професійною програмою «Менеджмент»

Науковий керівник:
канд. екон. наук, доцент Бурдельна Г.О.

Рецензент:
канд. екон. наук, доцент Черненко К. П.

Миколаїв 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Сучасні тенденції розвитку вітчизняної економіки показують, що, не дивлячись на позитивні зрушення останніх років, завдання залучення інвестицій в регіон стоїть як і раніше гостро. Світовий досвід свідчить, що країни не здатні вийти з економічної кризи без залучення та ефективного використання іноземних інвестицій, оскільки інвестиції не тільки сприяють формуванню національних інвестиційних ринків, а також ринків товарів і послуг. Крім того, іноземні інвестиції, як правило, сприяють заходам з макроекономічної стабілізації, дозволяють розв'язувати окремі соціальні проблеми трансформаційного періоду. В умовах глобального дефіциту інвестиційних ресурсів, структурної перебудови економіки України, посиленні ролі регіонів в економічному житті країни актуальною проблемою виступає активізація інвестиційної діяльності на регіональному рівні. Головної уваги постають проблеми оптимізації джерел фінансування інвестицій та напрямків їх вкладання по регіонах країни.

Для сучасної держави туризм є багатofункціональною системою, яка поєднує в собі такі різнопланові інтереси, як економіка і політика. На міжнародній арені туризм є способом демонстрації економічного і екологічного, культурного та ідеологічного рівня держави. Як ніяка інша галузь економіки, динаміка туристичної галузі чутливо реагує на внутрішні процеси в усіх сферах життя держави.

Туризм – тимчасове переміщення людей з місця свого постійного проживання в іншу країну або місцевість в межах своєї країни у вільний час в цілях отримання задоволення і відпочинку, оздоровчих, гостьових, пізнавальних або в професійно-ділових цілях, але без заняття оплачуваною роботою у відвідуваному місці [12].

Сучасний туризм – це «потужна світова індустрія, на яку припадає 30 % світової торгівлі послугами і 10 % – світового валового продукту» [12]

Під впливом «суспільно-політичних чинників у 1970-х рр. туризм, як

(сфера – О.М.) задоволення потреб людини, яка подорожує, перетворився на індустрію – складову світового господарства, потужний господарський комплекс національних економік, що функціонує у тісному взаємозв'язку з природним середовищем, економічною системою, суспільством у цілому». Нині «туризм є однією з найприбутковіших сфер, яка з року в рік без значних залучень інвестицій та державних дотацій стабільно нарощує обсяги виробництва туристичного продукту в Україні» [12].

Теоретико-методологічним проблемам розвитку та удосконаленню інфраструктури індустрії туризму присвяченні праці вітчизняних і зарубіжних науковців: Барчуковна Н. С, Кузик С. П, Чорненькна Н. В, Масальсьнка М. П. та ін. Дослідження регіональних особливостей розвитку інвестиційної діяльності заслуговують на увагу В.С. Барда, І.А. Бланк, П.Ю. Беленького, О.Г. Гранберга, Б.М. Данилишина, М.І. Долішнього, С.І. Дорогунцова, О.О.

Попри значну кількість досліджень, детальнішого опрацювання вимагають питання адаптації методик, що використовуються у розвинутих країнах Заходу, для оцінювання ефективності інвестицій в Україні.

Беручи до уваги соціально-економічну важливість туризму та індустрію, глибокого аналізу та дослідження потребують питання створення сприятливих умов та залучення необхідних інвестицій у галузь розвитку інфраструктури індустрії туризму.

Предметом дослідження виступає Миколаївський туристичний регіон.

Об'єктом дослідження виступають підприємства та організації, які входять в сферу інфраструктури індустрії туризму

Мета й завдання дослідження. Метою магістерської роботи є теоретично - методичне обґрунтування шляхів розвитку підприємств та покращення економіки регіону. Для досягнення даної мети поставлені наступні завдання:

1. Визначити сутність та види інфраструктури туристичної індустрії
2. Дослідити формування інфраструктури індустрії туризму.
3. Дослідити інфраструктуру туристичної індустрії як один з головних механізмів розвитку галузі туризму.

4. Зробити аналіз динаміки розвитку та функціонування інфраструктури туристичної діяльності підприємств.
5. Зробити характеристику туристичного підприємства «Альянс».
6. Зробити аналіз конкурентоспроможності тур агентства «Альянс» на туристичному ринку.
7. Дослідити проблематику функціонування інфраструктури Миколаївської області
8. Зробити аналіз функціонування інфраструктури туристичної індустрії в заповідних зонах.
9. Визначити шляхи удосконалення та програми розвитку щодо індустрії.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано набір спеціальних методів статистичних та порівняльних досліджень. За допомогою абстрактно-логічного методу, зокрема прийомів аналогії і співставлення, індукції та дедукції, узагальнено поняття «індустрія туризму», а також сформульовані висновки до розділів та загальні висновки. Метод теоретичного узагальнення використовувався при здійсненні критичного аналізу результатів досліджень вітчизняних науковців стосовно обґрунтування прогностичних параметрів та методів оцінки ефективності розвитку інфраструктури індустрії туризму на Миколаївщині. При аналізі сучасного стану розвитку туристичних підприємств та їх діяльності використані прийоми – аналітичний, порівняльний, динамічний, структурний аналіз. Теоретико-методологічною основою магістерської роботи є наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених. Нормативно-правові акти України, Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України, міжнародні угоди, законодавчі та нормативні акти

Новизна одержаних результатів дослідження, що виносяться на захист:

Удосконалено:

- методичного підхід до ефективності інфраструктури індустрії туризму на Миколаївщині;
- методи оцінки ефективності розвитку інфраструктури сфери туризму.

Набуло подальшого розвитку:

– сформульовані й обґрунтовані наукові положення, розробки, висновки і рекомендації отримано автором самостійно на основі проведеного дослідження практичних аспектів інвестиційної діяльності та оцінки ефективності на регіональному рівні. Аналітична частина роботи виконана на основі статистичних даних Миколаївської області.

Основні рекомендації, що містяться в роботі, можуть бути реалізовані в проведенні SWOT-аналізу бізнес-середовища інфраструктури в об'єкти інвестицій Миколаївського регіону. Подано авторські пропозиції щодо поліпшення удосконалення стану туристичної інфраструктури на території Миколаївщини.

За темою дослідження опубліковано наукову працю обсягом 0,25 друк. арк.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі розкрито теоретичні засади розвитку інвестування в об'єкти туристичної інфраструктури. У другому – наведено аналіз організації діяльності інвестування в об'єкти туристичної інфраструктури Миколаївщини. У третьому – розроблено рекомендації щодо удосконалення системи управління інвестування в об'єкти інфраструктури туристичної індустрії.

Робота містить 13 таблиць, 12 рисунків, список використаних джерел із 40 найменувань та 4 додатків. Обсяг основного тексту роботи складає 104 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету, завдання, предмет та об'єкт дослідження, його методи та інформаційну базу, розкрито наукову новизну і практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі «Теоретичні засади розвитку інвестування в об'єкти туристичної інфраструктури» описуються способи та методи управління інвестиційної діяльності в об'єктах туристичної інфраструктури.

Суб'єктами туристичного ринку є юридичні та фізичні особи, задіяні в виробництві та організації споживання туристичного продукту туристами-споживачами. Суб'єктами ринку пропозиції можуть виступати практично всі елементи функціонально-господарської та територіально-господарської складових індустрії туризму. Об'єктом туристичної діяльності суб'єктів ринку є туристи-споживачі турпродукту, уподобання та мотивації яких лежать в основі маркетингових стратегій виробника. Звідси поділ туристичного ринку на ринок споживачів-туристів (ринок попиту) та ринок виробника (ринок пропозиції), оскільки ці дві складові є ключовими в функціонуванні ринку.

Туризм можна поділити на такі групи: екскурсійний туризм (подорож із пізнавальною метою), рекреаційний туризм (подорож із метою відпочинку, оздоровлення, лікування), діловий туризм (обслуговування клієнта під час виконання ним професійних обов'язків), етнічний (поїздки з метою побачень з рідними та близькими), спортивний (поїздки з метою участі в спортивних заходах та підтримки улюблених команд), релігійний туризм (подорож, яка має за мету виконання релігійних процедур, місій, відвідування святих місць), пригодницький туризм (туризм пов'язаний із фізичними навантаженнями, а іноді і з небезпечною для життя), соціальний туризм (подорож із метою участі в громадських заходах).

Вагомим механізмом у розвитку туризму відіграє інфраструктура індустрії туризму.

Індустрія туризму – це міжгалузневий господарський комплекс, який спеціалізується на створенні турпродукту, здатного задовольняти специфічні потреби населення в проведенні дозвілля в подорожі шляхом виробництва та реалізації товарів і послуг туристичного призначення. Елементарними індустрії туризму є підприємства та установи, мета функціонування яких полягає в задоволенні певних туристичних потреб (мотиваційних, змістовних, комфортності тощо).

Туристичні ресурси визначають формування туристичного бізнесу в тому чи іншому регіоні. Туристичні ресурси – природно-кліматичні, соціокультурні, історичні, архітектурні й археологічні, наукові і промислові, видовищні, культові та інші об'єкти або явища, спроможні задовольнити потреби людини в процесі туристичної діяльності.

Для того щоб встановити значення туризму і повніше описати сферу його діяльності, необхідно в першу чергу виділити різні групи суб'єктів, які взаємодіють в туризмі: туристи (люди, які відчують різні психічні і фізичні потреби, природа яких визначає напрямки і види участі цих людей у туристській діяльності), організації, що надають туристам товари і послуги, місцеві органи влади, приймаюча сторона (місцеве населення).

Отже, туризм – це сукупність явищ і взаємовідносин, що виникають при взаємодії туристів, постачальників, місцевих органів влади та місцевого населення в процесі туристичної діяльності.

Туристична інфраструктура – базова умова розвитку туризму, що створює необхідний і достатній рівень комфорту в місцях перебування туристів, а також покращує умови життя місцевих жителів, надаючи, наприклад, робочі місця.

До складу туристичної інфраструктури входять: транспорт, гостинність, громадське харчування, роздрібна торгівля, комунальна служба, зв'язок, побутове обслуговування. Найбільше значення мають транспорт, сфера гостинності і об'єкти харчування.

Аналіз розвитку туризму України, а також досвіду країн з розвиненою індустрією туризму, дозволяє розробити систему заходів, що могли б стати основою для розробки стратегії розвитку галузі. Ці заходи спрямовані на вирішення таких задач: формування завдань, досягнення яких дозволило б сформувати інфраструктуру, що відповідає новим економічним умовам; створення умов для розвитку галузі з метою досягнення поставлених цілей, у тому числі створення механізмів стимулювання розвитку його матеріальної бази; розробка нормативного забезпечення розвитку галузі. Ці задачі можуть бути вирішені, якщо буде забезпечена розробка наступних напрямків.

1. Організаційні заходи.
2. Інвестиційна політика органів виконавчої влади в сфері туризму.
3. Безпосереднє залучення зовнішнього капіталу в розвиток готельного господарства.
4. Реконструкція і реорганізація існуючого готельного фонду, підготовка нового готельного будівництва.
5. Розвиток інфраструктури.

Для розвитку інфраструктури необхідні:

- створення фінансового інституту розвитку турбізнесу у вигляді фонду розвитку туризму і забезпечення таким чином необхідного фінансування інтересів розвитку туристичного бізнесу (збору статистики, випуску рекламних матеріалів і кредитування виставкової діяльності, підтримка пам'яток і т.ін.);
- підготовка пропозицій по створенню адекватної туристичної інфраструктури, інтегрованої в міжнародні системи і мережі (операторські, бронювання, продажу);
- організаційне і фінансове забезпечення статистичної й аналітичної діяльності з метою визначення тенденцій розвитку;

- організаційне і фінансове забезпечення міських заходів туристичного характеру, включаючи оголошення тендерів на їхнє проведення;

- забезпечення рекламних і маркетингових заходів з метою формування привабливого іміджу регіону, вплив на формування ринку, організація участі регіону в найбільших туристичних ярмарках і підготовка рекламного продукту; підготовка інвестиційних пропозицій регіону з техніко-економічними обґрунтуваннями по туристичному комплексу і їхнє рекламно-інформаційне забезпечення;

- експертне забезпечення інвестиційних пропозицій регіону і проектів технічного сприяння;

- фінансування окремих проектів, спрямованих на розвиток туризму й об'єктів культури в регіоні;

- розробка програми розвитку виробничої інфраструктури готельного господарства, у т.ч. по випуску товарів дрібнофінансованої продукції для готелів, розвиток переробних потужностей в обласних господарствах по випуску харчової продукції для готелів;

- аналіз основних туристичних маршрутів і розробка на цій основі адресної програми розвитку ресторанів і кафе і супутніх об'єктів (сувенірні магазини, пункти обміну валюти, інформаційні кіоски);

- розробка програми розвитку транспортних підприємств, що забезпечують перевезення туристів; розробка комплексу заходів (податкових, адміністративних і т.д.) по забезпеченню пріоритету на ринку сертифікованих товарів і послуг.

Туризм може вдало розвиватися при умові, що буде врахуватися специфіка, а система інфраструктури буде динамічною при гармонічній взаємодії між її підсистемами й інститутами.

Необхідність розвитку інфраструктури й управління нею розуміється як соціальний процес. Цілісність, відносна стійкість, а також залежність показників розвитку туризму від сучасного стану інфраструктури є

важливими властивостями інфраструктури туризму. Сучасні туристи прагнуть до мобільного відпочинку, який організовується за наявності повної системи інфраструктури туризму.

Індустрія туризму є об'єктом регуляторного впливу держави, адже відіграє істотну переважно позитивну соціально-економічну роль у розвитку національної економіки та туризму.

У другому розділі «Аналіз організації діяльності інвестування в об'єкти туристичної інфраструктури Миколаївщини» ми розглянули питання динаміки розвитку та функціонування інфраструктури туристичної діяльності підприємств, зробили аналіз діяльності туристичного агентства «Альянс», його конкурентоспроможності на туристичному ринку.

Важливими факторами розвитку туристичної галузі Миколаївської області на сучасному етапі є природно-рекреаційний та історико-культурний потенціал, продовження розвитку та подальшого вивчення якого є головним завданням управління з питань зовнішніх відносин, зовнішньоекономічної діяльності, європейської інтеграції, туризму і курортів Миколаївської облдержадміністрації.

В туристичній сфері області діють 63 суб'єкти господарської діяльності (за даними на 01.06.2018), які мають ліцензію на право здійснення туристичної діяльності, з них туроператорів – 3, турагентів – 58, кількість суб'єктів, що здійснюють екскурсійну діяльність – 2.

В 2018 році в Миколаївській області було обслуговано туристів, з них туроператорами – 1018 осіб, турагенствами – 10787 осіб.

Розгалужена система рекреаційних закладів відпочинку дозволяє зацікавити місцевих і вітчизняних відпочиваючих та іноземних туристів відпочити або оздоровитися на території Миколаївщини.

Велика кількість об'єктів туристичного інтересу, а саме: музеїв, пам'яток історії, архітектури та монументального мистецтва створює чудові умови для проведення екскурсійної діяльності і розвитку внутрішнього туризму.

З метою популяризації Миколаївщини, як території привабливої для туризму та відпочинку у найпривабливіших місцях області щорічно проводяться фестивалі та інші масові заходи, до яких долучається чимало відпочиваючих як серед дорослих, так і серед дітей та молоді.

Одним з основних напрямів розвитку туристичної індустрії області є надання якісних екскурсійних послуг.

Також перспективним для області є зелений туризм. Він дає поштовх для відродження й розвитку традиційної культури: народної архітектури, мистецтва, промислів – усього, що складає місцевий колорит. Сільський відпочинок за рахунок збереження етнографічної самобутності репрезентує Україну світові й приваблює іноземних туристів.

Туристичне агентство (туристичний агент) – суб'єкт туристичної діяльності, який здійснює функції роздрібного продажу туристичних послуг і турів споживачу – туристу або корпоративним клієнтам.

Об'єктом дослідження є туристична агенція «Альянс».

Туристична агенція «Альянс» спеціалізується на таких видах туризму:

- внутрішній (подорожі громадян у межах своєї країни);
- виїзний за кордон – тобто виїзд громадян за межі своєї країни, відвідання інших країн.

Туристичне агентство «Альянс» не робить акцент на в'їзний туризм і не працює на прийомі іноземних громадян, а робить акцент на виїзний туризм. В даний час це найбільш прибуткова галузь туризму. Найбільш популярними напрямками в цій галузі туризму, що приносять максимальний дохід фірмі, є такі країни як: Туреччина, Єгипет, Іспанія, Кіпр.

Туристичне агентство «Альянс» також організовує виїзні тури в такі країни: Німеччина, Індія, Іспанія, Італія, Греція, Мальдіви, ОАЕ, Тайланд, Хорватія, Чорногорія, Шрі-Ланка.

В туристичному агентстві «Альянс» клієнтам пропонуються такі види турів: автобусні, гірськолижні, дитячі, екскурсійні, індивідуальні, весільні тури, тури по Україні, круїзи, тури вихідного дня.

Туристичне агентство «Альянс» пропонує наступні послуги: продаж турів; продаж авіаквитків; візова підтримка; страхування; організація освіти за кордоном; продаж картки вигідного роумінгу TravelSim, який дозволяє приймати безкоштовні вхідні в 140 країнах і спілкуватися без абонплати та плати за з'єднання.

Облік доходів і витрат і господарських операцій туристичне агентство «Альянс» здійснює в спеціальній Книзі обліку.

Турфірма для поліпшення процесу роботи використовує безліч способів. Впроваджує й використовує нові способи бронювання квитків і готелів по усій світі, що дозволяє, не виходячи з офісу й не віднімаючи часу, дати повну інформацію, що цікавить туриста. Ведеться електронна картотека, що у свою чергу, допомагає швидко й оперативно одержати інформацію про туриста (день народження, паспортні дані). Також для швидкого розрахунку страхових полісів туристів використовується online система, зв'язана прямо зі страховою компанією, що дуже заощаджує час. Все перераховане вище робить роботу більше оперативною й точною, це дуже залучає туристів.

Найбільший плюс у тур агентстві – це використання електронних систем бронювання. Система бронювання авіаквитків «Amadeus» моментально дозволяє бачити всю інформацію з перельотів, що цікавлять, система «Gabriele» дозволяє online бронювати номери в готелях, що дуже подобатися туристам, тому що не потрібно витрачати час на очікування підтвердження.

Туристичне підприємство «Альянс» має лінійну структурну управління.

Дослідивши економічні показники діяльності тур агентства «Альянс», було зроблено висновок спад в 2018 році у зв'язку з кризою в європейських країнах, нестабільною політичною ситуацією в Україні та Єгипті, терактів і т.д. Причинами зменшення обсягів реалізації продуктів і послуг, стали: неефективна маркетингова політика підприємства в умовах зростаючої конкуренції на туристичному ринку; обмежений бюджет для розвитку PR-діяльності; недостатня клієнтська база.

Головними конкурентами туристичного агентства «Альянс» є туристичні агентства, які спеціалізуються у наданні туристичних послуг за напрямками, що вважаються основними для підприємства та характеризуються великим попитом. Досить складно утримувати конкурентоспроможність з фірмами «Алекта-Тур», «Ніко-тур» та «Крогосвіт», оскільки вони співпрацюють з надійними іноземними партнерами та перевізниками, які забезпечують їм готельні та транспортні послуги за найвищими цінами, а також здійснюють ефективну рекламу, яка забезпечує їм великий попит на продукт виробництва

У третьому розділі «Удосконалення системи управління інвестування в об'єкти інфраструктури туристичної індустрії» нами було розроблено комплекс заходів з удосконалення системи управління інвестування в об'єкти інфраструктури туристичної індустрії.

Вивчаючи питання туризму в Миколаївській області виявлено вагому проблему – Миколаївський туризм не розвивається. Це є сучасна проблема, адже раніше туризм вважався одним з перспективних напрямів соціально-економічного розвитку країни, регіонів, міст та приносив прибуток – приблизно 15 мільярдів гривень щорічно.

Протягом року туристичні послуги в Миколаївській області надавали 63 суб'єкти господарської діяльності, з них: ліцензованих туроператорів - 3, туристичних агентів – 58, суб'єктів, що здійснюють екскурсійну діяльність – 2

За даними Держстату у Миколаївській області за 2018 рік кількість туристів, що отримали послуги від суб'єктів туристичної діяльності області складає 11805 осіб та 2806426 осіб по всій Україні. Порівнюючи з 2017 роком у Миколаєві 9023 осіб та по Україні 2549606 осіб. Падіння попиту насамперед обумовлене соціально-економічною ситуацією в країні.

За даними державної статистичної звітності за 2018 рік основу структури туристичних потоків України складають:

– туристи-громадяни України, які виїжджали за кордон 2289854 осіб, насамперед до Польщі, адже отримання польської візи є найспрощенішим варіантом порівняно з іншими країнами;

– внутрішній туризм 476967 осіб;

– іноземні туристи 39605 осіб, переважно Молдова та Білорусь.

За останні сім років стан туризму в Україні значно погіршився: кількість іноземних туристів зменшилася на 83 %, внутрішніх туристів зменшилася на 33 %, туристів, що виїжджали за кордон збільшилася на 55%. Основна частина туристів, обслуговуваних туроператорами та тур агентствами України, виїжджають за кордон.

Туристи-громадяни України що виїжджали з Миколаївської області за кордон становлять 10994 осіб у 2018 року та 8369 осіб у 2017 року, внутрішній туризм збільшився порівняно 2017-2018 років з 654 осіб до 802 осіб. Трохи покращилася ситуація у в'їзного туризму: у 2017 році не було жодного іноземного туриста, у 2018 році налічується 9 іноземних туристів.

За останні сім років стан туризму в Миколаєві значно погіршився: кількість обслуговуваних туристів зменшилася на 58 %, іноземні туристи практично відсутні, кількість внутрішніх туристів зменшилася на 95%. Основна частина туристів, обслуговуваних туроператорами та тур агентствами Миколаївської області, виїжджають за кордон.

Порівнюючи з Одеською областю кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності Одеської області становить на 60 497 особи більше, кількість в'їзних туристів більша на 2 094 особи, туристів що виїхали за кордон більша на 33 764 осіб, внутрішній туризм у Одеській області перевищує на 24 639 осіб.

З цих даних можна зробити висновок що Миколаївський туризм значно слабший за Одеський. Це спричинено економічно-соціальним розвитком області. Бази відпочинку, готелі, оздоровчі комплекси більше відповідають стандартам ніж на Миколаївщині.

Таким чином, туристична діяльність у Миколаївській області стрімко падає, з'являються нові підприємства та пропозиції, але враховуючи стан економіки та політичних відносин розвиток стає все тяжчим. Враховуючи всі показники та економічну ситуацію рівень туристичної діяльності і надалі буде зменшуватись, але цього можна уникнути якщо вкладати кошти та сили у розвиток Миколаївського туризму.

Загальна площа природно-заповідного та природоохоронного фонду Миколаївської області складає 75 тис. га.

Природно-заповідний фонд області налічує 141 об'єкт, 8 з яких мають загальнодержавне значення і представлені майже всіма категоріями, зокрема: природні заповідники – 1, біосферні заповідники – 1 (частина Чорноморського біосферного заповідника, управління яким здійснюється у м. Гола Пристань Херсонської області), Миколаївський зоопарк – 1, національні природні парки – 2, регіональні ландшафтні парки – 5, заказники – 55, заповідні урочища – 13, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва – 20, пам'ятки природи – 43.

2018 року за рахунок коштів обласного цільового фонду охорони навколишнього природного середовища виконано природоохоронні заходи щодо розвитку та охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду:

- розробка проектів створення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду та винесення в натуру меж об'єктів природно-заповідного фонду, створених раніше;

- розроблено два проекти створення об'єктів природно-заповідного фонду: ландшафтних заказників місцевого значення «Катеринівський» та «Олександрівська балка»;

- проводяться роботи щодо розширення національного природного парку «Бузький Гард»;

- з метою забезпечення охорони об'єктів природно-заповідного фонду у 2018 році розроблено три проекти землеустрою з організації та встановлення меж об'єктів природно-заповідного фонду: заповідного урочища «Андріївське» та ландшафтних заказників «Підгірний» і «Бакшалинські плавні»;

– завершено виконання природоохоронних заходів «Оновлення переліку регіонально-рідкісних видів флори і фауни» та «Розробка схеми екологічної мережі Миколаївської області»;

– забезпечено фінансування статутної діяльності чотирьох РЛП;

Впроваджені заходи дозволили збільшити обсяг реалізованих послуг населенню (опосередковано через власні надходження РЛП) у порівнянні із 2017 роком майже у 2 рази

Головним планувальним документом Миколаївщини є Стратегія розвитку Миколаївської області на період до 2020 року.

В стратегії виділено наступні завдання розвитку туристичної індустрії:

1. Створення та підтримка туристичних продуктів.
2. Популяризація туристичного потенціалу області.
3. Розвиток рекреаційно-туристичних територій області та використання природних лікувальних ресурсів.

ВИСНОВКИ

В роботі узагальнено теоретичні основи та розроблено рекомендації щодо удосконалення системи управління інвестування в об'єкти туристичної індустрії. Отримано такі висновки:

1. Туризм можна поділити на такі групи: екскурсійний туризм (подорож із пізнавальною метою), рекреаційний туризм (подорож із метою відпочинку, оздоровлення, лікування), діловий туризм (обслуговування клієнта під час виконання ним професійних обов'язків), етнічний (поїздки з метою побачень з рідними та близькими), спортивний (поїздки з метою участі в спортивних заходах та підтримки улюблених команд), релігійний туризм (подорож, яка має за мету виконання релігійних процедур, місій, відвідування святих місць), пригодницький туризм (туризм пов'язаний із фізичними навантаженнями, а іноді і з небезпекою для життя), соціальний туризм (подорож із метою участі в громадських заходах).

2.Індустрія туризму – це міжгалузевий господарський комплекс, який спеціалізується на створенні тур продукту, здатного задовольняти специфічні потреби населення в проведенні дозвілля в подорожі шляхом виробництва та реалізації товарів і послуг туристичного призначення. Елементами індустрії туризму є підприємства та установи, мета функціонування яких полягає в задоволенні певних туристичних потреб (мотиваційних, змістовних, комфортності тощо).

3.Туристична інфраструктура – базова умова розвитку туризму, що створює необхідний і достатній рівень комфорту в місцях перебування туристів, а також покращує умови життя місцевих жителів, надаючи, наприклад, робочі місця. До складу туристичної інфраструктури входять: транспорт, гостинність, громадське харчування, роздрібна торгівля, комунальна служба, зв'язок, побутове обслуговування. Найбільше значення мають транспорт, сфера гостинності і об'єкти харчування. Необхідність розвитку інфраструктури й управління нею розуміється як соціальний процес. Важливими властивостями інфраструктури туризму є: цілісність, відносна стійкість, а також залежність показників розвитку туризму від сучасного стану інфраструктури. Для організації мобільного відпочинку, до чого прагнуть сьогодні туристи, необхідна наявність повної системи інфраструктури туризму, відсутність хоча б однієї ланки в даній системі порушує повну задоволеність у потребах туристів.

4.Індустрія туризму відіграє істотну переважно позитивну соціально-економічну роль у розвитку національної економіки та туризму, а тому є об'єктом регуляторного впливу держави. Вивчаючи питання туризму в Миколаївській області виявлено вагомий проблему – Миколаївський туризм не розвивається. Це є сучасна проблема, адже раніше туризм вважався одним з перспективних напрямів соціально-економічного розвитку країни, регіонів, міст та приносив прибуток – приблизно 15 мільярдів гривень щорічно. За даними Держстатну у Миколаївській області за 2018 рік кількість туристів, що отримали послуги від суб'єктів туристичної діяльності області складає 11805

осіб та 2806426 осіб по всій Україні. Порівнюючи з 2017 роком у Миколаєві 9023 осіб та по Україні 2549606 осіб. Падіння попиту насамперед обумовлене соціально-економічною ситуацією в країні.

5. Туристи-громадяни України що виїжджали з Миколаївської області за кордон становлять 10994 осіб у 2018 року та 8369 осіб у 2017 року, внутрішній туризм збільшився порівняно 2017-2018 років з 654 осіб до 802 осіб. Трохи покращилася ситуація у в'їзного туризму: у 2017 році не було жодного іноземного туриста, у 2018 році налічується 9 іноземних туристів.

6. За останні сім років стан туризму в Миколаєві значно погіршився: кількість обслуговуваних туристів зменшилася на 58 %, іноземні туристи практично відсутні, кількість внутрішніх туристів зменшилася на 95%. Основна частина туристів, обслуговуваних туроператорами та тур агентствами Миколаївської області, виїжджають за кордон. Порівнюючи з Одеською областю кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності Одеської області становить на 60 497 особи більше, кількість в'їзних туристів більша на 2 094 особи, туристів що виїхали за кордон більша на 33 764 осіб, внутрішній туризм у Одеській області перевищує на 24 639 осіб.

7.3 цих даних можна заробити висновок що Миколаївський туризм значно слабший за Одеський. Це спричинено економічно-соціальним розвитком області. Бази відпочинку, готелі, оздоровчі комплекси більше відповідають стандартам ніж на Миколаївщині.

8. Таким чином, туристична діяльність у Миколаївській області стрімко падає, з'являються нові підприємства та пропозиції, але урахувавши стан економіки та політичних відносин розвиток стає все тяжчим. Враховуючи всі показники та економічну ситуацію рівень туристичної діяльності і надалі буде зменшуватись, але цього можна уникнути якщо вкладати інвестиції та сили у розвиток Миколаївського туризму.

Головним планувальним документом Миколаївщини є Стратегія розвитку Миколаївської області на період до 2020 року.

В стратегії виділено наступні завдання розвитку туристичної індустрії:

4. Створення та підтримка туристичних продуктів.
5. Популяризація туристичного потенціалу області.
6. Розвиток рекреаційно-туристичних територій області та використання природних лікувальних ресурсів.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДОСЛІДЖЕННЯ

A. Borodin , H.Burdelna, Application of discharge stimulations for improving energy savings on heat generators objects of Ukraine// Mechanisms of stimulation of socio-economic development of regions in conditions of transformation. Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2019; – (monograph). –pp.134–141.

АНОТАЦІЯ

Бородін А.В. Удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю Миколаївської області. – Рукопис.

Магістерська робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра за спеціальністю 073 «Менеджмент». – Чорноморський національний університет імені Петра Могили, Миколаїв, 2020.

Магістерську роботу присвячено розробці рекомендацій щодо удосконалення системи управління інвестування в об'єкти інфраструктури туристичної індустрії.

Розкрито сутність та види інвестування в об'єкти інфраструктури туристичної індустрії; досліджено формування системи управління інвестиційної діяльності інфраструктуру туристичної індустрії як один з головних механізмів розвитку галузі туризму.

Наведено характеристику туристичного підприємства «Альянс» та економічні показники його діяльності. Проведено загальний аналіз системи управління конкурентоспроможності турагенства «Альянс» на туристичному ринку. Проаналізовано показники та надано оцінку ефективності управління персоналом. Досліджено рівень задоволеності системою мотивації праці.

Досліджено проблематику системи управління інвестування в об'єкти інфраструктури Миколаївської області та запропоновано функціонування інфраструктури туристичної індустрії в заповідних зонах. Запропоновано шляхи удосконалення та сприятливе інвестування програми розвитку індустрії туризму.

Сформульовані й обґрунтовані наукові положення, розробки, висновки і рекомендації на основі проведеного дослідження практичних аспектів інвестиційної діяльності та оцінки ефективності на регіональному рівні. Аналітична частина роботи виконана на основі статистичних даних Миколаївської області.

Ключові слова: інвестування, інфраструктура, туристична індустрія, удосконаленої системи управління.

ANNOTATION

Borodin AV Improvement of the system of management of investment activity of the Nikolaev area. - Manuscript.

Master's Degree for Master's Educational Qualification in the specialty 073 "Management". - Black Sea National University named after Petro Mohyla, Mykolaiv, 2020.

The master's thesis is devoted to the development of recommendations for improving the management system of investing in the infrastructure of the tourism industry. The essence and types of investment in the objects of infrastructure of tourism industry are revealed; the formation of the management system of investment activity of infrastructure of tourism industry as one of the main mechanisms of development of the tourism industry is investigated. The characteristics of the Alliance tourist enterprise and the economic indicators of its activity are given. The overall analysis of the competitiveness management system of the travel agency "Alliance" in the tourism market. Indicators were analyzed and HR management performance was evaluated. The level of satisfaction with the system of motivation of work is investigated.

The problematics of the management system of investing in the objects of infrastructure of the Mykolaiv region is investigated and the functioning of the infrastructure of tourism industry in protected areas is proposed. The ways of improvement and favorable investment of the tourism industry development program are suggested.

Formulated and substantiated scientific provisions, developments, conclusions and recommendations based on a study of the practical aspects of investment activity and the assessment of effectiveness at the regional level. The analytical part of work is made on the basis of statistics of the Nikolaev area.

Keywords: investment, infrastructure, tourism industry, advanced management system.